

PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

Kuva: OPH 2017.

1. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	1
2. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA	3
3. PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	4
3.1 YLEISET TAVOITTEET JA YHTEISTYÖ ESI- JA PERUSOPETUKSEN KANSSA	4
3.2 KIELENOPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	5
3.3 MUIDEN OPPIAINEIDEN OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	6
3.4 LAAJA–ALAINEN OSAAMINEN VALMISTAVASSA OPETUKSESSA	7
4. TOIMINTAKULTTUURI.....	8
4.1 OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT	9
4.2 OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN JA MONIALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET	10
5. OPPILAAN OMAN OPINTO-OHJELMAN LAATIMINEN	11
6. OPPILAAN HYVINVOINTI SEKÄ OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI	12
6.1 OPETUKSEN ERIYTTÄMINEN	12
6.2 KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ	13
6.3 OPISKELUHUOLTO	14
6.4 OPPILAANOHAUS.....	15
6.5 SUUNNITELMA KASVATUSKESKUSTELUJEN JA KURINPIDOLLISTEN KEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYTAVOISTA	16
7. OPPILAAN ARVIOINTI	17
8. TODISTUKSET	18
9. PERUSOPETUKSEN OPPIMÄÄRÄÄN SISÄLTYVIEN OPINTOJEN SUORITTAMINEN VALMISTAVAN OPETUKSEN AIKANA	18
10. HYÖDYLLISIÄ MATERIAALEJA JA LINKKEJÄ.....	19

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohdana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälineiden ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavan luokan oppilaat ovat maahanmuuttotautiaustaisia lapsia ja nuoria, joilla ei vähäisen suomen kielen taidon vuoksi ole vielä edellytyksiä opiskella perusopetuksessa. Maahanmuuttotautiaustaisilla tarkoitetaan pakolaisia, turvapaikanhakijoita, siirtolaisia, paluumuuttajia ja muita ulkomaalaisia. Vihdissä perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään tarpeen mukaan joko inklusiivisesti tai ryhmämuotoisena. Ryhmämuotoinen valmistava opetus toteutetaan erikseen ala- ja yläkoululaisille. Luokkien perustamisessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan oppilaiden asuinpaikka.

Esiopetukseen osallistunut lapsi siirtyy pääsääntöisesti esiopetuksesta suoraan perusopetukseen tai inklusiiviseen valmistavaan opetukseen oman oppilaaksiottoalueensa mukaiseen lähikouluun perusopetuksen ryhmään. Muidenkin alkuopetusikäisten oppilaiden valmistava opetus toteutetaan Vihdissä pääasiassa inklusiivisesti oppilaan lähikoulussa. Se mahdollistaa lapsen tutustumisen heti alusta saakka lähistöllä asuviin saman ikäisiin lapsiin ja edesauttaa lapsen integroitumista paitsi

luokkayhteisöön myös kouluun ja lähiympäristöön. Lisäksi vältetään oppilaan osalta ylimääräisiltä siirtymiltä alkuopetuksen aikana. Sosiaalisen osallisuuden vahvistamisen rinnalla inklusiivisilla ympäristöillä on todettu olevan positiivisia vaikutuksia myös oppimiseen ja tutkimukset ovat osoittaneet sen tukevan oppilaan kielitaidon kehittymistä ja kotoutumista. Valmistava opetus järjestetään inklusiivisessa alkuopetuksessa luokanopettajan johdolla ja oppilaan riittävä oppimisen tuki sekä suomen kielen opetus järjestetään osana opetusta.

9-16 -vuotiaiden lasten ja nuorten valmistava opetus toteutetaan pääsääntöisesti ryhmämuotoisena. Myös ryhmämuotoinen valmistava opetus linkitetään yleisopetukseen, sillä jokaiselle ryhmämuotoisessa valmistavassa opetuksessa oppilasta integroidaan yleisopetuksen ryhmään/ryhmiin. Oppilaan opetuksesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja yhdessä perusopetuksen opettajien kanssa.

Opetukseen osallistuvalla oppilaalla on oikeus siirtyä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen jo ennen kuin valtakunnallisissa perusteissa todetut tuntimäärät ovat täyttyneet, mikäli oppilas pystyy seuraamaan perusopetusta.

Valmistavan opetuksen kesto harkitaan oppilaskohtaisesti yhteistyössä oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa. Jokaiselle valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Yleensä valmistavaa opetusta annetaan yhden lukuvuoden ajan. Valmistavan opetuksen aikainen integraatio perusopetukseen aloitetaan mahdollisimman pian valmistavan opetuksen alettua oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Varhainen integraatio tukee oppilaan kaverikielitaidon kehittymistä.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy lähikouluunsa ikätasonsa mukaiseen perusopetuksen yleis- tai tarvittaessa erityisopetuksen ryhmään, mikäli valmistavaa opetusta ei ole jo toteutettu oppilaan kohdalla inklusiivisesti. Perustellusta syystä oppilas voidaan sijoittaa ikäkauttaan vuotta alemmalle luokalle rehtorin päätöksellä (Perusopetuslaki 18§).

Kuva: OPH 2017.

2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Yhdenvertaisuuslain mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa ja sen ohella muita Vihdin kunnan perusopetuksen yhteisiä suunnitelmia, jotka ovat koulujen lukuvuosisuunnitelmien liitteinä (mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä opiskeluhoitosuunnitelma).

3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvaiheiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää suupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa. Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tärkein tavoite on suomen kielen opiskelu. Opetuksen pääpaino on puhutun kielen ymmärtämisessä ja tuottamisessa sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa ja työskentely- ja perustaitojen harjoittelussa. Tämä tukee oppilaan selviytymistä arkitilanteissa ja tulevassa perusopetuksessa. Opetuksen tulee tukea myös oppilaan identiteetin kehittymistä ja laaja-alaista osaamista. Taitojen ja tietojen karttuessa valmistavan opetuksen aikana oppilaan tavoitteita tarkistetaan ja tehdään kirjaukset valmistavan opetuksen opinto-ohjelmaan.

Valmistavan opetuksen oppilaita tuetaan vuorovaikutukseen koulun muiden oppilaiden kanssa ja heitä integroidaan perus- sekä mahdollisesti myös esiopetuksen ryhmiin yksilöllisten tavoitteiden ja tarpeiden mukaan. Harkinnan mukaisesti oppilaita integroidaan myös em. ryhmistä valmistavan opetuksen ryhmään. Integroinneilla edistetään oppilaiden kielitaidon kehittymistä, sosiaalisten suhteiden solmimista sekä eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista. Siten luodaan valmiuksia siirtyä valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimisille. Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana.

Vihdissä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen pääpaino on suomi toisena kielenä ja kirjallisuus – opetuksessa. Tavoitteina perusopetuksen valmistavan opetuksen päättyessä ovat vähintään kehittyvän alkeiskielitaidon taso ja valmius siirtyä opiskelemaan perusopetukseen. Kehittyvän alkeiskielitaidon tasolla oppilas ymmärtää sanoja ja tekstin osia sekä osaa kysyä perusasioita, reagoida yksinkertaisiin kehotuksiin ja kirjoittaa iänmukaisesti sanoja ja/tai muutamia lauseita sekä nimetä asioita.

Valmistavan opetuksen opettaja hankkii tietoa sekä oppilaan oman äidinkielen hallitsemisesta, hänen kielitaustastaan kokonaisuutena sekä hänen aiemmasta koulunkäynnistään. Edellä mainitut seikat sekä oppilaan tulevan perusopetuksen vuosiluokan eri oppiaineiden asettamat tarpeet riittävälle kielitaidolle otetaan huomioon suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöjen valitsemisessa sekä oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteissa ja sisällöissä.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetus tukee oppilaan aktiivisen monikielisyyskehittymistä. Opetus myös edistää oppilaan kasvua monikulttuurisuuteen, kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja eri oppiaineiden sisällön omaksumista. Oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta mahdollisuuksien mukaan. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana annettava oppilaan oman äidinkielen opetus noudattaa soveltuvin osin perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita ja sisältöjä. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja säilymistä tuetaan myös muutoin perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja yhteistyössä perheen kanssa.

Muut kielet

Valmistavan opetuksen opettajan on pyrittävä selvittämään oppilaan muiden kielten hallintaa sekä kielellisiä valmiuksia. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan sisällytetään vieraiden kielten opiskelua kunnan kieliohjelman ja oppilaan kielellisten valmiuksien mukaisesti. Vieraan kielen opiskelu järjestetään pääsääntöisesti perusopetuksen ryhmissä. Jos esimerkiksi toisen kotimaisen kielen opiskelu vaikuttaa kohtuuttomalta aiemmat opinnot huomioon ottaen, rehtori voi vapauttaa oppilaan kielen opiskelusta ja osoittaa vapautuvat tunnit esim. suomen kielen vahvistamiseen (Perusopetuslaki 628/1998, 18 §).

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittaminen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet. Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana annettavan muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Oppiaineet valitaan siten, että ne tukevat oppilaan myönteistä käsitystä itsestään ja tulevaa siirtymistä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sekä mahdollistavat aikanaan perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Kun perusopetukseen valmistavan

opetuksen oppilas integroituu muiden oppiaineiden opiskelussa perusopetuksen ryhmiin, ryhmät valitaan edellä mainittujen seikkojen lisäksi siten, että ne edistävät oppilaan sosiaalisten suhteiden solmimista ja kaverikielitaidon oppimista. Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä, painottuen kunkin oppiaineen keskeisen käsitteistön, työtapojen ja välineiden opiskeluun.

3.4 Laaja-alainen osaaminen valmistavassa opetuksessa

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa kuvatuilla seitsemällä laaja-alaisella osaamiskokonaisuudella: 1) ajattelu ja oppimaan oppimisen taidot, 2) kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, 3) itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, 4) monilukutaito, 5) tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, 6) työelämätaidot ja yrittäjyys sekä 7) osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen on useita liittymäkohtia toisiinsa. Niiden yhteisenä tavoitteena on perusopetuksen tehtävän mukaisesti ja oppilaiden ikäkauden huomioon ottaen tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävä elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeitä on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Vihdissä

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat hyvin myös valmistavassa opetuksessa opiskelevien oppilaiden valmiuksia suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestävä elämäntavan omaksumiselle. Oppilaiden laaja-alaisen osaamisen valmiuksien kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten oppimista ja hyvinvointia tuetaan, kuinka valmistavassa opetuksessa työskennellään ja minkälaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan.

4. Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014, joita OPH on muutosmääräyksellään 1.3.2023 täsmentänyt.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat monista eri kulttuureista ja erilaisista koulukulttuureista. Koulu toimii oppivana yhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen ja vuorovaikutukseen. Opetuksessa edetään arkikielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. Kielitietoisessa koulussa jokainen aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja. Valmistavan opetuksen toimintakulttuuri pohjautuu sekä valtakunnalliseen että Vihdin kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Oppilas kuuluu kouluyhteisöön sen yhdenvertaisena ja tasa-arvoisena jäsenenä. Tavoitteena on edistää oppilaiden oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä sekä tukea hyvinvointia sekä vastuullista ja kestävästä elämäntapaa. Periaatteiden toteuttamiseksi tehdään yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä mahdollistetaan oppilaiden aito mukanaolo yhteisön kehittämisessä.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetuksen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä sekä monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttää kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Perusopetuksen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta vaikuttaa sen lisäksi koulun muun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä. Perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetuksen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Vihdissä

Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppimisympäristöt, opetusmenetelmät ja työtavat ovat kokemuksellisia, toiminnallisia, monipuolisia ja eriyttäviä. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan Vihtiin ja suomalaiseen

yhteiskuntaan. Opiskelussa hyödynnetään koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä, joista esimerkkeinä luonto, kaupat, tori, kirjasto ja kulttuuripalvelut.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria. Vastavuoroisesti valmistava opetus vaikuttaa koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana oppilaat tutustuvat ja harjaantuvat perusopetuksen työtapoihin. Opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja ja kielen oppimista tukevia strategioita kaikissa oppiaineissa (ks. Luvussa 10. linkki "Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa"). Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietoaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen. Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä. Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Vihdissä

Opetuksen eheyttäminen on keskeinen osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistava opetus tarkastelee maailman ilmiöitä ja teemoja oppiainerajat ylittäen. Eheyttävän opetuksen sisällä opetusta jatkuvasti eriytetään oppilaiden erilaisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Suomen kielen ja muiden oppiaineiden muodostamat laaja-alaiset opintokokonaisuudet ovat keskeinen osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat mahdollisuuksia koulun ja muun yhteiskunnan yhteistyölle tutustumalla lähipalveluihin, esimerkiksi kirjasto- ja kulttuuripalveluihin sekä liikuntapaikkoihin ja tutustuttavat oppilasta eri oppiaineille ominaisiin tarkastelutapoihin, käsitteisiin ja menetelmiin.

5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet. Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Vihdissä

Jokaiselle perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma kahden kuukauden kuluessa opetuksen alkamisesta. Opinto-ohjelman laatimisesta vastaa valmistavan luokan opettaja tai luokanopettaja inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa. Sen laatiminen tapahtuu yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, opinto-ohjaajan, oppilaan ja hänen huoltajansa sekä tarvittaessa huoltajan suostumuksella muiden oppilaan kanssa yhteistyössä toimivien tahojen kanssa. Opinto-ohjelmaa laadittaessa käytetään tulkkaukspalveluja. Opinto-ohjelmaa päivitetään valmistavan opetuksen aikana oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan ja sitä hyödynnetään myös oppilaan siirtyessä valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen. Kaikille valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville tehdään yleisen tuen oppimissuunnitelma perusopetuksessa vähintään yhden vuoden ajaksi. Valmistavassa opetuksessa tehty opinto-ohjelma korvaa pedagogisen arvion tehostetun tuen tarpeen selvittämiseksi. Opinto-ohjelma voi olla osa oppilaan Kotouttamislain mukaista kotouttamissuunnitelmaa.

6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaan on tullut OPH:n muutosmääräys 1.3.2023 lukuun 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä koskien kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäisemistä, poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittamista sekä poissaoloihin puuttumista ja taustasyiden selvittämistä.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota etnisten suhteiden toimivuuden edistämiseen eri kulttuuriryhmien välillä sekä kantaväestön kanssa. Valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista. Opiskeluhuollollinen tuki sekä oppilaanohjaus kuuluvat myös valmistavan opetuksen oppilaille.

Vihdin käytännöt koulupoissaoloihin puuttumiseen sekä kouluun kiinnittymisen tukemiseen ovat kuvattuina kuntatasoisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa ja koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Koulupoissaoloissa on käytössä useamman kunnan yhteinen toimintamalli

<https://www.koulukunnossa.fi/poissaolomalli/>

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä

oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineiden syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet ovat tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa opetuksen eriyttäminen on sitä tärkeämpi ja merkittävämpi osa perusopetukseen valmistavan ryhmän toimintaa, mitä enemmän ryhmän oppilaat eroavat toisistaan iältään, kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, motivaatioltaan ja oppimistarpeiltaan. Opetuksen eriyttäminen edellyttää kunkin oppijan yksilöllisten tarpeiden selvittämistä, hyvää oppilaantuntemusta sekä opetuksen hyvää ja joustavaa suunnittelua. Opettajan tai muun ryhmässä toimivan aikuisen antaman vuorovaikutuksellisen tuen avulla oppilaan on mahdollista suoriutua lähikehityksensä vyöhykkeellä olevista tehtävistä, joiden itsenäinen suorittaminen voisi vielä olla mahdotonta. Käytännössä eriyttäminen tarkoittaa ennen kaikkea sisältöjen valintaa ja tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyjä. Ryhmän sisäinen vertaisoppiminen on myös tärkeää.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Vihdissä

Toimiva kodin ja koulun yhteistyö tukee lapsen kasvua ja yhteistyöllä on merkitystä sekä oppilaan koulumenestykseen että kouluviihtyvyyteen. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Ensimmäinen tapaaminen oppilaan ja huoltajien kanssa on erityisen tärkeä. Tällöin varmistetaan myös kodin ja koulun välisen tiedonkulun sujuminen.

Yhteistyö alkaa alkutapaamisesta ja jatkuu säännöllisenä valmistavan opetuksen ajan siirtymäyhteistyöhön saakka. Yhteistyöhön kuuluvat niin opinto-ohjelman tekeminen ja päivittäminen kuin esim. Koulun juhlat ja tapahtumat sekä mahdolliset vanhempainillat. Aloitteen tapaamisiin voivat tehdä sekä koti että koulu. Yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkaukspalveluita.

Huoltajille annetaan monipuolisesti tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä sekä oppilaan oman koulun toiminnasta ja tapahtumista. Oman koulun käytänteistä esim. koulupoissaolojen ehkäisemisestä, seurannasta sekä poissaoloihin puuttumisen toimintamallista löytyy kuvaus koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Kotoutumisen edistämiseksi tehdään yhteistyötä myös muiden, oppilaan ja

hänen perheensä kannalta keskeisten, toimijatahojen kanssa esimerkiksi harrastusmahdollisuuksien löytämiseksi. Kun oppilas siirtyy perusopetukseen, hänen opinto-ohjelmansa välitetään tulevaan kouluun tai oppilaitokseen.

6.3 Opiskeluhoolto

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoillon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoillon tavoitteista sekä opetuksen järjestäjän opiskeluhoiltosuunnitelman laatimisesta. Näissä perusteissa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisuja opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisuja oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1 § (377/2022)).

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoillossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhoiltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). LIITE OPH-4617-2022 Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhoiltoon (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 9 §).

Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoiltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § ja 4 §). Opiskeluhoiltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat (terveydenhuoltolaki 15 a § (378/2022) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § (377/2022)).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoiltoa. Opiskeluhoiltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989). Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § (377/2022)), kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa.

Opiskeluhoiltotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista. Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistuva oppilas on oikeutettu samoihin opiskeluhoillon palveluihin kuin koulun muut oppilaat. Opiskeluhoito on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Sen lisäksi oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa tarjottavista opiskeluhoillon palveluista.

Opiskeluhoitoa määrittäviä tärkeitä periaatteita ovat oppilaan ja huoltajien osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus ja kunnioittava vuorovaikutus. Valmistavan opetuksen opiskeluhoilossa korostuu monialaisen yhteistyön tärkeys. Opiskeluhoito järjestetään usein yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen sekä maahanmuuttajapalveluiden kanssa. Tarvittaessa käytetään tulkkauspalveluita.

Oppilaan tuen tarpeet pyritään tunnistamaan valmistavan opetuksen aikana sekä nivelvaiheessa siirryttäessä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen. Opiskeluhoillon palveluita ja yhteisiä käytänteitä on kuvattu tarkemmin Vihdin opiskeluhoillon kuntasoisessa suunnitelmassa sekä koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Lisäksi hyvinvointialueella on usean kunnan kattava alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat siirtyneet 1.1.2023 hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle. Näihin lukeutuvat kouluterveydenhuollon palvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Vihti kuuluu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueeseen (LUVN).

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuun sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Vihdissä

Vihdissä Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaanohjaukseen ja oppilaiden ja heidän huoltajiensa tiedottamiseen suomalaisesta koulujärjestelmästä, koulukulttuurista ja yhteiskunnasta. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien, koulun opinto-ohjaajan ja oppilaan huoltajien kanssa. Oppilaan siirtymistä opinpolun nivelvaiheissa tuetaan moniammatillisella varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, oppilaitosten ja kouluasteiden rajat ylittävällä yhteistyöllä. Alakouluikäisten oppilaiden

ohjauksessa pääpaino on oppimaan oppimisen taidoissa ja sosiaalisissa taidoissa, yläkouluikäisten oppilaiden ohjauksessa lisäksi omien vahvuuksien tunnistamisessa ja jatko-opintojen suunnittelussa.

6.5 Suunnitelma kasvatust keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatust keskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatust keskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelytavoista säädetään perusopetuslaissa.

Kasvatust keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatust keskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatust keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatust keskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan koko Vihdin perusopetukselle yhteisesti laadittuja käytänteitä, jotka ovat esitettyinä kunkin koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Yhtenäinen ohjeistus varmistaa toimintatapojen yhdenmukaisuuden ja laillisuuden sekä oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun ja tukee samalla koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Jokaisen koulun aikuisen tehtävä on puuttua välittömästi oppilaan sääntöjen vastaiseen käyttäytymiseen. Välitön puuttuminen, sekä hyvästä käytöksestä annettava myönteinen palaute ohjaavat oppilasta toivottuun käyttäytymiseen ja ennaltaehkäisevät muiden seuraamusten tarvetta. Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kasvatuskeskustelun kielelliseen selkeyteen ja ymmärrykseen oppilaan ja kasvatuskeskustelua hänen kanssaan käyvän aikuisen välillä. Tarvittaessa käytetään tulkkauspalveluja.

7. Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista. Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Vihdissä

Oppilaan arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin. Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa, monipuolista ja oppilaan itsearviointitaitoja kehittävä. Erityistä huomiota kiinnitetään oppimisen aikaiseen jatkuvaan, ohjaavaan, vahvistavaan ja realistiseen arviointiin. Arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa arvioinnin periaatteista, tavoitteista ja menetelmistä. Oppilaalle ja huoltajille annetaan tietoa oppilaan opintojen edistymisestä perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana ja sen päättyessä. Oppilasta arvioidaan hänelle laaditun oman opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnin pääpaino on suomen kielen ja työskentelytaitojen oppimisessa. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan ikä- ja kehitysvaihe. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia. Sanallisen arvioinnin selkeyteen ja kielelliseen ymmärrettävyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.

8. Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Vihdissä

Valmistavan opetuksen päätteeksi oppilas saa todistuksen osallistumisestaan perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Oppilaalle voidaan antaa todistus myös kesken valmistavan opetuksen, esimerkiksi lukukauden päättyessä. Tällöin todistukseen merkitään tieto siitä, että perusopetukseen valmistava opetus on kesken.

Vihdissä on käytössä yhteiset valmistavan opetuksen todistusohjelmat alakoululle ja yläkoululle.

Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö sekä kuvataan sanallisesti oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana. Tarkempi kuvaus oppilaan edistymisestä kirjataan oppilaan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaan, joka ei kuitenkaan ole todistuksen liite.

9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa tarkoitettuun

erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Vihdissä

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilas voi valmistavan opetuksen aikana suorittaa perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja erityisessä tutkinnossa esim. seitsemännellä luokalla päättyviä pakollisia taito- ja taideaineiden opintoja oman opinto-ohjelmansa mukaan. Oppilas saa todistuksen perusopetuksen oppimäärän hyväksytystä suorittamisesta kokonaan tai osittain osallistumalla erityiseen tutkintoon. Tämä valmistavan opetuksen aikana saavutettu perusopetuksen oppimääriä vastaavien tietojen ja taitojen osaaminen hyväksi luetaan, mikäli oppilas siirtyy valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen.

10. Hyödyllisiä materiaaleja ja linkkejä

Kehittyvän kielitaidon asteikko

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kehittyvan_kielitaidon_asteikko_1.pdf

Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa

<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja>